

پاسخنامه تمرینات درس عربی ۱ (۱۲)

تمرينات مربوط به قرائت

(١) دَعَزَ ذَائِلَ وَحَدَلَ فِضَائِلَ (٢) اِنْتَجِدُوا فِي كَلِمَتِكُمْ (٣) فَضَلَّ الْإِنْسَانَ فِلْخِدْمَةِ وَالْكَمَالِ (٤) اجْعَلُوا أَقْوَالَكُمْ - عَزِيْبِغ - وَاعْمَالَكُمْ مَنْزَهَةَ عَزِيْبِ وَزِيَا (٥) لَا تُضْرِبُوا نَفْسَ أَعْمَارِكُمْ نَفْسِيَةً فَلَمْ تُشْتَهِيَ أَنْفُسِيَةً وَ لَا تَقْتَصِرُوا لَأُمُورٍ عَلَى مَنَافِعِكُمْ شَخْصِيَةً (٦) اجْتَنِبْتُ كَاهِلَ وَ التَّكَاسَلَ وَ تَمَسَّكَوْا بِمَا يَنْتَفِعُ بِهَلْعَالَمِ مِنْ صَغِيرٍ وَ الْكَبِيرِ (٧) اجْعَلُوا جَنْدَكُمْ مُعَدَّلًا (٨) قَدِرْتُ تَكَبُّتَ مَا يَنْوَحُ بِهِ مُحَمَّدٌ (٩) بِحَيْثُ أَعْرَضْتُ عَنْ لَوْ جِهَلْدِي بِنُورِهِ شَتَّاءَ الْمَلَاءِ الْأَعْلَى (١٠) يَا مَرْقُوتَ مِنْهُ عَيُونَ الْمُقْرِبِينَ (١١) لَا يَسْمَعُهُوْا إِلَّا الَّذِي يَنْقَطَعُوا عَنْ كُلِّ الْوُجُودِ (١٢) أَوْ قَدْ هَلَاهُ (١٣) تَبَكَّى لِأَشْجَارٍ فَلِجِبَالٍ وَ يَجْرِدُ مِنْ أَشْيَاءٍ وَ تَرْتَأَسُ فِضْطِرَابٍ عَظِيمٍ (١٤) مَطَّلَعْنَا بِمَا عِنْدَهُمْ (١٥) احْطِ عِلْمُهُمْ سَمَاوَاتٍ (١٦) هُوَ الْآخِذُ الْمُعْظِلُ مُقْتَدِرُ الْقَدِيرِ (١٧) بِمَكَتَسِبَتِ أَيُّدِ الظَّالِمِينَ (١٨) فِي سَبِيلِهِمْ مُسْتَقِيمٍ (١٩) يَا أَيُّهَا الْمَوْهُوْمُ مَخْرُوقٌ (٢٠) هَلْ ظَنَنْتَ أَنَّكَ رِبْحٌ فِيهَا أَفْتِيَتْ (٢١) هَلَيْتَبَعَتْ فِي ذَلِكَ هَوَاكَ أَمْ مَوْلَاكَ (٢٢) يَا أَيُّهَا الْغَافِلُ سَمِعْ (٢٣) أَوْلِيَ الْأَبَابِ (٢٤) عَلَّيْهِمْ قُودَامِ (٢٥) أَيُّ رَبِّ يَشْفِينِي كَأْسَ الْفَنَاءِ وَالْبَسْنِي نُوْبَ الْفَنَاءِ (٢٦) لِتَجِدَهُنَّ (٢٧) عَلَيْهِنَّ نَاسٌ (٢٨) عَنْ وَرَائِهِمْ مُلْمُوكٌ وَ السَّلَاطِينِ (٢٩) بِهَا تَقُولُ لِأَعْضَاءِ وَعِنْدَ الْغِيْلَةِ دَاهِيَةٌ دَهْمَاءٌ، لَا تُشْرِكُ كِلْعَلَاجِ عِنْدَ الْحَاجَةِ وَ دَعَا عِنْدَ شَيْقَامَةِ الْمَزَاجِ (٣٠) دَعْدَاءُ عِنْدَ السَّلَامَةِ (٣١) إِذْ جَمَعْتُمْ عَضُدَانِ (٣٢) كُنْ مِنْهُ عَلَى حَذَرٍ (٣٣) فَابْتَدَى بِسُؤَالِهَا (٣٤) لِشَتْرَارِ الْغَدَاءِ (٣٥) مِنْهُيَّ عَنْهُ عِنْدَ الْكُلِّهَا (٣٦) وَ تَرُكِلْعَادَةِ (٣٧) قَابِلِ الْأَمْرَاضِ بِالسَّبَابِ (٣٨) أَيْلَزْ مِلْقَاعَةَ (٣٩) أَنْجِنِي لِيَهُمْ وَ الْغَمَّ بِهِيَ مَا يَحْدُثُ بِبَلَاءِ أَدَهْمِ (٤٠) قُلِّحْ سَدَّ (٤١) أَنْجِنِي وَ مِنْهُمَا (٤٢) أَخْرَجُوا بِأَذْنِي تُمَشَّتْ لَوْ (٤٣) حَقْلِي عِتْرِكَافِ (٤٤) أَنَا مَنَعْنَاكُمْ عَنِ الْخِيَانَةِ لِأَعْمَا تَظْهَرُ بِهِيَ أَمَانَةٌ (٤٥) لَوْلَا الْإِنْسَانُ (٤٦) لَا تَكُونُوا مِنْ لَدُنْ يَحْتَجِبُونَ (٤٧) لَيْسَ كُنْ فِيهِ أَوْ يَضَعُ رَأْسَهُ عَلَيْهِ (٤٨) فَانْصَفْ تُمْرَجُجِ إِلَى اللَّهِ لَعَلَّهُ يَكْفُرَ عَنْكَ (٤٩) مَرَّتْ كَبْتَهُوْا فَلِحَيَاتِنَا بِلَا طَلَّةِ (٥٠) أَنَّهُ مَوْلَا لُورَا (٥١) هَادِ سَمَاءِ (٥٢) أَرَادُوا أَنْ يَفْدُوا أَنْفُسَهُمْ فِي سَبِيلِنَا وَ كَانَ فِي صُدُورِهِمْ غَلٌّ (٥٣) لِتَجِدُوا مِنْ وَجْهِهِ أَثَرَ الْجَحِيمِ (٥٤) قَدْ احْطَطْتُمْ بِلِغْفَلَةٍ مِنْ كُلِّ الْجِهَاتِ بِمَتَّبِعْتُمْ نَفْسَ وَ الْهَوَى (٥٥) دَرُّهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ (٥٦) بِقَوْلِيهِ تَعَالَى (٥٧) جَعَلَهُنَّ لِأَشْقِيَاءِ أَسَارًا (٥٨) بَكَتْ عَلَيْهِمْ (٥٩) ثُمَّ دَعَا (٦٠) الْمَقَامُ أَغْلَلْدِي (٦١) سَبَقَتْ كَأَنَّاتِ (٦٢) سَيِّئَاتِكَ الَّتِي يَهْتَرِفُ أَوْ رَافِئِدْرَةَ (٦٣) أَيَاكُمْ أَنْ يُخْرِجَكُمْ لِأَصْفَاءٍ عَنْ شَأْنِ الْأَدَبِ وَ الْوَقَارِ فَرَحُو بِفَرْجِ حَسِيْبِ الْأَعْظَمِ الَّذِي بِهِ تَوَلَّاهُ تَلْعَقُولُ وَ نَجَدْتِ أَفِيدَ تَلْمُقْرِبِينَ (٦٤) رَبَّنْفَتَّخْ عَلَيَّ وَ جُوهَنَا (٦٥) مَيِّتْسَمِ بِظُهُورِهِ نَغْرَ الْبَطْحَاءِ (٦٦) أَمْتَفُودَ مَعْلَقَ بِاللَطَافَةِ (٦٧) أَمْلِي عِتْدَالَ (٦٨) أَيْنَ أَمْنَا لِكُمْلَذِي نَدَّ عَوْرُوبِيَّةِ (٦٩) عَلَا أَيَادِي أَمْرِ هَلْدِينَ (٧٠) وَ خَتَارَ مَنَسْخَتَارِ (٧١) هُمَزْتِينَ لَمَزْتِي لَدِي (٧٢) بِشَرِّ رِضَاءِ وَ الَّذِينَ هُمْ مَعَهُوْا مِنْ أَحْبَاءِ اللَّهِ (٧٣) قَدْ يَقِيلُ غَلَامِ (٧٤) إِذَنْ نَادِرُوحِ (٧٥) كَلْتَيْهِمَا تَزُولَانِ (٧٦) إِنَّهُمُ سَنَشْتَهَلَا فِي سَبِيلِي

تمرینات هفته اول و دوم

تمرین الف:

شماره	فعل معلوم	صیغه فعل	زمان فعل	هموزن فعل	همردیف در زمان دیگر	همردیف در زمان دیگر
۱	تَسْمَعُونَ	۹	مضارع	تَفْعَلُونَ	سَمِعْتُمْ	اسْمَعُوا
۲	تَكْفُرِينَ	۱۰	مضارع	تَفْعَلِينَ	كَفَرْتِ	اَكْفُرِي
۴	لَا رَفْعَ	۱۳	امر غایب	لَا فَعْلَ	ارْفَعِ	رَفَعْتُ
۷	عَظِمَ	۷	امر	فَعِلَ	تُعْظِمُ	عَظَمْتُ
۸	أُظْهِرُ	۱۳	مضارع	أَفْعِلُ	أُظْهِرُتُ	لَا أُظْهِرُ
۹	تَدَبَّرَ	۷	امر	تَفَعَّلَ	تَدَبَّرْتُ	تَدَبَّرَ
۱۰	اتَّعَمْتُ	۱۳	ماضی	اَفْعَلْتُ	أَتَّعَمْتُ	لَا أَتَّعَمُ - لا اَتَمُّ
۱۲	تَفَرَّشْنَا	۱۴	ماضی	تَفَعَّلْنَا	تَفَرَّشْنَا	لِنَتَفَرَّسَ
۱۳	تَفَكَّرُوا	۹	امر	تَفَعَّلُوا	تَفَكَّرُوا	تَفَكَّرْتُمْ
۱۳	تَفَكَّرُوا	۳	ماضی	تَفَعَّلُوا	يَتَفَكَّرُونَ	لِيَتَفَكَّرُوا
۱۴	تَدَارَكُوا	۹	امر	تَفَاعَلُوا	تَدَارَكُونَ	تَدَارَكْتُمْ
۱۴	تَدَارَكُوا	۳	ماضی	تَفَاعَلُوا	يَدَارَكُونَ	لِيَدَارَكُوا
۱۵	يَتَمَسَّكُ	۱	مضارع	يَتَفَعَّلُ	تَمَسَّكَ	لِيَتَمَسَّكَ
۱۶	اسْتَبْشِرِي	۱۰	امر	اسْتَفْعَلِي	اسْتَبْشَرْتُ	تَسْتَبْشِرِينَ
۱۹	اسْتَبِقْ	۷	امر	اَفْعِلْ	اسْتَبَقْتُ	تَسْتَبِقْ
۲۰	انْتَشِرُوا	۳	ماضی	اَفْعَلُوا	يَنْتَشِرُونَ	لِيَنْتَشِرُوا
۲۲	لَا تَضْطَرُّوْا	۹	نهی	لَا تَفْعَلُوا	تَضْطَرُّوْنَ	اَضْطَرُّبْتُمْ
۲۵	اسْتَمِعُوا	۹	امر	اَفْعَلُوا	تَسْتَمِعُونَ	اسْتَمِعْتُمْ
۲۶	تَسْتَشْهَدَنَّ	۱۲	مضارع	تَسْتَفْعَلَنَّ	اسْتَشْهَدْتَنَّ	اسْتَشْهَدَنَّ
۲۷	لَا تَنْقَلِبَنَّ	۱۲	نهی	لَا تَفْعَلَنَّ	انْقَلَبْتَنَّ	تَنْقَلِبَنَّ
۲۷	لَا تَنْقَلِبَنَّ	۱۲	مضارع منفی	لَا تَفْعَلَنَّ	انْقَلِبْتَنَّ	لَا تَنْقَلِبَنَّ

توجه: در تعیین همردیفها می توان منفی بودن را هم در نظر داشت مثلاً در مورد شماره ۱۷ می توان مضارع را به شکل «لا تضطربون» هم نوشت. این امر در هفته های بعد هم می تواند منظور شود. دو همردیف امر و نهی، مضارع و ماضی و دو همردیف ماضی، مضارع و امر و دو همردیف مضارع و مضارع منفی و فعل جحد، ماضی و امر در نظر گرفته شده اند.

شماره	فعل مجهول	صیغه فعل	زمان فعل	باب فعل	معلوم فعل	مصدر فعل
۳	أَشْهَدَ	۱	ماضی	استفعال	أَشْهَدُ	أَشْهَادٌ
۵	تَوَجَّهَ	۴	مضارع	تفعل	تَتَوَجَّهُ	تَوَجُّهٌ
۶	عُرِيتْنَا	۵	ماضی	مفاعلة	عَامَلْنَا	مُعَامَلَةٌ
۱۱	تُنَزَّلُ	۱	ماضی	تفعل	تَنْزَلُ	تَنْزِيلٌ
۱۷	أَحْسَنَ	۶	ماضی	افعال	أَحْسَنُ	إِحْسَانٌ
۱۸	نُتَمِّعُ	۱۴	مضارع	تفعیل	نُتَمِّعُ	تَمْتِيعٌ
۲۱	تُضَارَبُ	۱۲	ماضی	تفاعل	تُضَارَبُ	تَضَارُبٌ
۲۳	تُهَاجَمُ	۶	ماضی	تفاعل	تُهَاجَمُ	تَهَاجُمٌ
۲۴	تُحْكَمُ	۱۰	مضارع	افعال	تُحْكَمُ	إِحْكَامٌ
۲۸	أُسْتَبَدِلُ	۱۳	مضارع	استفعال	أُسْتَبَدِلُ	إِسْتِبْدَالٌ

نمرین ب:

۱- خطب	مفاعلة: خُوِطِبَ	يُخَاطَبُ
۲- صدم	تفاعل: تَصُدِّمُ	يَتَصَادَمُ
۳- کبر	استفعال: أُسْتَكْبَرُ	يُسْتَكْبَرُ
۴- سبق	افعال: أُسْبِقُ	يَسْبِقُ
۵- عهد	تفعل: تَعْهَدُ	يَعْهَدُ
۶- خرج	افعال: أُخْرِجُ	يُخْرِجُ
مثال:	خُوِطِبَ	يُخَاطَبُ
	خُوِطِبُوا	يُخَاطَبُونَ
	خُوِطِبَتْ	تُخَاطَبُ
	خُوِطِبْنَا	تُخَاطَبَانِ
	خُوِطِبْتُمْ	تُخَاطَبُونَ
	خُوِطِبْتُمَا	تُخَاطَبُونَ
	خُوِطِبْتُنَّ	تُخَاطَبِينَ
	خُوِطِبْنَا	تُخَاطَبِينَ
	خُوِطِبْنَا	أُخَاطَبُ

بقیه موارد نیز مانند همین مثال انجام می شود.

- ⑤ - شماره ۵ تَوَجَّهَ صیغه ۷ مضارع باب تفاعل ، معلوم فعل تَوَجَّهَ مصدر فعل تَوَجَّهَ (هر دو مورد جمع است)
- ⑥ - مجهول نشان می دهد هم می شود.

تمرین ج:

شماره تمرین	فعل لازم	فعل متعدی	
		معلوم	مجهول
۶		یکره	
۷	ابتسم		
۷	تعطّر		
۷	اتی		
۷		یَضُرُّ	
۸		اسأل	
۸	تعالی		
۸		يحفظ	
۸		خرقوا	
۸		هتكوا	
۸		نكست	
۹	یمشی		
۹	تمشی		
۱۰		یطلب	
۱۱	اشرفت		
۱۲	تزول		
۱۲	لا یزول		
۱۲		یظهر	
۱۲		اراد	
۱۳		اسأل	
۱۳		لا تحرم	
۱۳		أسکن	
۱۴		استقم	
۱۵		سَعَرَ	

شماره تمرین	فعل لازم	فعل متعدی	
		معلوم	مجهول
۱			تُبَدَّلُ
۱	تخرجُ		
۲		حاسب	
۲		تُحاسب	
۳		لعنوا	
۴	أشهدُ		
۴	خَرَجْتُ		
۴	ارتفع		
۴	انقلعت		
۴	انقلبت		
۴	اختلفت		
۴	تفرقت		
۴	تفصلت		
۴	اتلتفت		
۴	اجتمعت		
۴	ظهرت		
۵		يُحَوَّلُ	
۵		تُضْرَبُ	
۵		يمنع	
۶		استغفر	
۶	تهبُ		
۶		تلبسُ	
۶		يَظْهَرُ	
۶		يستشرق	
۶		يَظْهَرُ	

تمرینات هفته سوم

تمرین الف:

مثال:

							ماضی
يَفْرُونَ	يَفْرَانِ	يَفْرُ	مضارع	فَرَّوْا	فَرَا	فَرَّ	
يَفْرُونَ	تَفْرَانِ	تَفْرُ		فَرَّوْنِ	فَرَّتَا	فَرَّتْ	
تَفْرُونَ	تَفْرَانِ	تَفْرُ		فَرَّرْتُمْ	فَرَّرْتُمَا	فَرَّرَتْ	
تَفْرُونَ	تَفْرَانِ	تَفْرِينَ		فَرَّرْتُنَّ	فَرَّرْتُمَا	فَرَّرَتْ	
	تَفْرُ	أَفْرُ			فَرَّرْنَا	فَرَّرْتُ	

							امر حاضر
لَا تَفْرُوا	لَا تَفْرَانِ	لَا تَفْرُ	نهی حاضر	فَرَّوْا	فَرَا	فَرَّ (إِفْرًا)	
لَا تَفْرُونَ	لَا تَفْرَانِ	لَا تَفْرِينَ		إِفْرُونِ	فَرَا	فَرَّ	

بقیه موارد مانند مثال فوق انجام می شود.

تمرین ب:

شماره فعل	فعل	صیغه فعل	زمان فعل	ریشه فعل	ضمیر فاعلی	همردیف در زمان دیگر	همردیف در زمان دیگر
۱	مررتم	۹	ماضی	مَرَّ (مرر)	تم	تَمَرُونَ	مَرُّوْا
۲	تضرین	۱۰	مضارع	ضَرَّ	ی	ضَرَرَتْ	ضَرِّيْ
۳	یمددن	۶	مضارع	مَدَّ	ن	مَدَدْنَ	لَيَمُدُّنَّ
۴	لا تفری	۱۰	نهی	فَرَّ	ی	تَفْرِينَ	فَرَّرَتْ
۵	آکل	۱۳	مضارع	أَكَلَ	انا مستتر	أَكَلْتُ	لَا أَكُلُ
۶	اوامر	۷	امر	أَمَرَ	انت مستتر	أَمَرْتُ	تَأْمُرُ
۷	كلوا	۹	امر	أَكَل	و	تَأْكُلُونَ	أَكَلْتُمْ
۸	لا تأمرین	۱۰	مضارع منفی	أَمَرَ	ی	أَمَرْتُ	لَا تَأْمُرِي (نهی)
۹	مرون	۱۲	امر	أَمَرَ	ن	مَرَّرْتُنَّ	تَأْمُرُونَ
۱۰	مزی	۱۰	امر	مَرَّ	ی	تَمْرِينَ	مَرَّرَتْ
۱۱	اذن	۶	ماضی	أَذَن	ن	يَأْذَنُ	لَيَأْذَنُ
۱۲	آذن	۱۳	مضارع	أَذَن	انا مستتر	أَذَنْتُ	لَاذَنْ

تمرین ج:

افعال مضاعف:

(۱) یبست (۲) منثاً (۳) فکّ (۴) هبت - تهلل (۵) ندارد (۶) ندارد (۷) اتذلل (۸) لاتشک (۹) ندارد (۱۰) ندارد (۱۱) یحب (۱۲) ندارد (۱۳) ندارد (۱۴) ندارد (۱۵) غزت

افعال مهموز:

(۱) ندارد (۲) ندارد (۳) ندارد (۴) ندارد (۵) ندارد (۶) آمنتّم (۷) ندارد (۸) ندارد (۹) آئش (باب افعال و مفاعلة) (۱۰) خذ (۱۱) ندارد (۱۲) یطفنوا (باب افعال مضارع منصوب) (۱۳) یأتی - یستهزئون (۱۴) خذوا (۱۵) ندارد

تمرین د:

وَرَدَ - يَرِدُ - رَدٌ - لا تَرِدُ
وَضَعَ - يَضَعُ - ضَعٌ - لا تَضَعُ
يَسِرُ - يَسِيرُ - اِسِيرٌ - لا تَسِيرُ

مثال برای صرف:

ماضی	وَرَدَ	وَرَدَا	وَرَدُوا	مضارع	يَرِدُ	يَرِدَانِ	يَرِدُونَ
	وَرَدَتْ	وَرَدَتَا	وَرَدْتُمْ		تَرِدُ	تَرِدَانِ	تَرِدُونَ
	وَرَدَتْ	وَرَدْتُمَا	وَرَدْتُمْ		تَرِدُ	تَرِدَانِ	تَرِدُونَ
	وَرَدَتْ	وَرَدْتُمَا	وَرَدْتُمْ		تَرِدِينَ	تَرِدَانِ	تَرِدْنَ
	وَرَدَتْ	وَرَدْنَا			أَرِدُ	تَرِدُ	

امر حاضر رِدْ رِدَا رِدُوا نهی حاضر لا تَرِدْ لا تَرِدَا لا تَرِدُوا
رِدِي رِدَا رِدَا لا تَرِدِي لا تَرِدَا لا تَرِدْنَ

تمرین ه:

شماره	فعل مثال	صیغه	زمان	نوع مثال	ریشه	ضمیر فاعلی	همردیف ۱	همردیف ۲
۱	تسعین	۱۰	مضارع	واوی	وسع	ی	وَسَعَتِ	سَعِي
۲	جدی	۱۰	امر	واوی	وجد	ی	وَجَدْتِ	تَجِدِينَ
۳	اوسموا	۹	امر	واوی	وسم	و	تُوسِمُونَ	وَسَمْتُمْ
۴	ضعوا	۹	امر	واوی	وضع	و	تَضَعُونَ	وَضَعْتُمْ
۵	لا تدعن	۱۲	نهی	واوی	ودع	ن	تَدَعْنِ	وَدَعْتَنَّ
۶	لا تعظی	۱۰	نهی	واوی	وعظ	ی	تَعْظِيْنَ	وَعَظْتِ
۷	یوسمن	۶	مضارع	واوی	وسم	ن	وَسْمَنْ	لِيُوسِمَنَّ

شماره	فعل مثال	صیغه	زمان	نوع مثال	ریشه	ضمیر فاعلی	همردیف ۱	همردیف ۲
۸	ایسرا	۱۱ و ۸	امر	یایی	یسر	ا	یَسْرَتَمَا	تَیْسِرَانِ
۹	یسرنا	۱۴	ماضی	یایی	یسر	نا	نَیْسِرُ	لَیْسِرُ
۱۰	اجد	۱۳	مضارع	واوی	وجد	انا مستتر	وَجَدْتُ	لَا جِدُّ
۱۱	دعی	۱۰	امر	واوی	ودع	ی	وَدَّعْتُ	تَدْعِينِ
۱۲	صفا	۱۱ و ۸	امر	واوی	وصف	ا	وَصَفْتَمَا	تَصِفَانِ

تمرین ۱۰:

شماره	ریشه فعل	ماضی	مضارع	امر	نهی	نقی
۱	ورد	(۶) وَرَدَنْ	(۱۰) تَرْدِينِ	(۸) رِدَا	(۸) لَا تَرْدَا	(۸) لَا تَرْدَانِ
۲	وجد	(۹) وَجَدْتُمْ	(۶) يَجِدُونَ	(۱۲) جِدْنَ	(۱۰) لَا تَجِدِي	(۱۰) لَا تَجِدِينَ
۳	یسر	(۱۲) يَسِرْتَنِ	(۱۰) تَيْسِرِينَ	(۱۰) ايسِرِي	(۹) لَا تَيْسِرُوا	(۹) لَا تَيْسِرُونَ
۴	وسم	(۱۳) وَسَمْتُ	(۱۲) تَوَسَّمْنَ	(۹) اوسَمُوا	(۸) لَا تَوَسَّمَا	(۸) لَا تَوَسَّمَانِ
۵	وصف	(۱۴) وَصَفْنَا	(۱۱) تَصِفَانِ	(۷) صِفْ	(۱۲) لَا تَصِفْنَ	(۱۲) لَا تَصِفْنَ

تمرین ۱۱:

شماره	فعل مثال	صیغه	زمان	نوع مثال	ریشه	ضمیر فاعلی	همردیف ۱	همردیف ۲
۱	بیزن	۱	مضارع	واوی	وزن	هو مستتر	وَزَنْ	لَيَزُنْ
۲	تجدد	۷	مضارع	واوی	وجد	انت مستتر	وَجَدْتُ	جَدُّ
۳	ذز	۷	امر	واوی	وذر	انت مستتر	وَذَرْتُ	تَذُرْ

تمرینات هفته چهارم

تمرین ۱:

اسماء مقصوره: فتی - هدی - فضلنی - بلوی
 اسماء ممدود: نداء - افناء - بلاء - فناء - داء - انتهاء
 اسماء منقوص: مرتجی - منتهی - راضی - ذی - باکی
 اسماء صحیح الآخر: حلو - خلاء - رمی - مرضی - نقی - تقی

تمرین ۲:

مذکر حقیقی: طلحة - حمزة - مرتضی - رسول - موسی - ایض - اعلم - مشکور - فتی - سکران -
 جمل
 مذکر مجازی: قمر - لیل - نهار - رجل

مؤنث حقیقی: مریم (معنوی) - ناقه - عطشی - عظمی - بیضاء (لفظی)
 مؤنث مجازی: دار - عین - اذن - داء - شمس - انف - نفس - سماء (معنوی) - صحراء - طلحة - حمزة (لفظی)

تمرین ۳:

عین: عینان - عینین
 مرفق: مرفقان - مرفقین
 رجل: رجلان - رجلین
 نهر: نهرین - نهران
 یوم: یومین - یومان
 جنة: جنتان - جنتین

تمرین ۴:

۱) عالمین (۲) مریمات (۳) جاهلین (۴) عالمات (۵) مصطفون - مصطفین (۶) اعلون - اعلین (۷) شاهدین (۸) ناصرین (۹) قاضین (۱۰) باکون (۱۱) متقون - متقین (۱۲) رامیات (۱۳) متقیات (۱۴) سماوات (۱۵) صحراوات (۱۶) تعریفات (۱۷) احتمالات (۱۸) عابدین (۱۹) ثمرات (۲۰) مؤمنون (۲۱) ضربات (۲۲) لمحات (۲۳) خطیبات

تمرین ۵:

۱) اعمال (۲) ایدی (۳) ادویه (۴) شروح (۵) لیالی (۶) اولاد (۷) احجار (۸) اشجار (۹) ارجل (۱۰) اسماء (۱۱) خدام (۱۲) وعاظ (۱۳) نعیم (۱۴) سلاطین (۱۵) ازهار (۱۶) ریاحین (۱۷) ولایة (۱۸) نفوس (۱۹) صبايا (۲۰) مدن (۲۱) فضلاء (۲۲) امراء (۲۳) اعمام (۲۴) بلاد (۲۵) جراید (۲۶) مصابیح (۲۷) اصوات (۲۸) ملل (۲۹) ادیان (۳۰) دُیون (۳۱) انبیاء (۳۲) مَحَن (۳۳) منابع (۳۴) مساکین (۳۵) صیغار (۳۶) کیار (۳۷) نقاط (۳۸) شهود (۳۹) خصال (۴۰) مقادیر (۴۱) جُمل (۴۲) نوابت (۴۳) قوادم (۴۴) اکابر (۴۵) اصاغر (۴۶) سفراء (۴۷) اصفیاء (۴۸) اسراء (۴۹) اجناب (۵۰) اشقیاء (۵۱) دماء (۵۲) لنالی (۵۳) اخوة (۵۴) غُرف (۵۵) شهداء

تمرین ۶:

۱) شَمِيسَة (۲) عَوِیْلِم (۳) طَفِیْل (۴) عَبِیْد (۵) قَمِیر

تمرین ۷:

۱) هَرَه (۲) حَسَن (۳) قَرَش (۴) شَرَح (۵) زَهْر

تمرین ۸:

۱) سرمدی (۲) فتوی (۳) دنیوی (۴) بدیهی (۵) ابدی (۶) عصوی (۷) ازلی (۸) معنوی (۹) ثانوی (۱۰) اموی (۱۱) قدمی (۱۲) مرتضوی (۱۳) بیضاوی (۱۴) عادی

تمرین ۹:

۱) صلاة: مؤنث لفظی - نغر: مذکر مجازی؛ فعلی که برای آن آورده شده یعنی ابتسم مذکر است - کل: مذکر مجازی به خاطر فعل تَعَطَّر که مذکر است
 ۲) ملک: مذکر بخاطر فعل یمشی - رایة: مؤنث لفظی و بخاطر فعل تمشی

- ۳) شمس: مؤنث مجازی بخاطر فعل تزول - ذکر: مذکر مجازی به خاطر اسم اشاره هذا و فعل لایزول
- ۴) رسول: مذکر بخاطر فعل یاتی و همچنین ضمیر «ه» در «به»
- ۵) ایام: مؤنث بخاطر ضمیر «ها» در «فیها» - نیث: مذکر به خاطر فعل «لاح» و «اشرق»
- ۶) یوم: مذکر به خاطر اسم اشاره «هذا» و ضمیر «ه» در «فیه» - نار: مؤنث به خاطر فعل «تنطق» - محبوب: مذکر به خاطر فعل اتی

تمرینات هفته پنجم

تمرین ۱:

- ۱) عزیز (۲) جبان (۳) طویل (۴) ابيض - بیضاء (۵) جلیس (۶) علی (۷) نادِم (۸) جاهِل (۹) اَدْنی - دُنیا (۱۰)
 رَضی (۱۱) سکران - سَکری (۱۲) غُضبان - غُضبی (۱۳) اَعْوَر (۱۴) مَجید (۱۵) غَنی (۱۶) شریف (۱۷) کریم
 (۱۸) اَسود - سَوداء (۱۹) قلیل (۲۰) شفیق (۲۱) خالد (۲۲) حَسَن (۲۳) واثیق (۲۴) فانی (۲۵) قریب (۲۶) جَواد
 توجه: بعضی از اسماء فوق بیشتر از یک صفت دارند.

تمرین ۲:

- ۱) آمِن، مأمون (۲) غالب، مغلوب (۳) منزّه، منزّه (۴) شاهد، مشهود (۵) مبتذل، مبتذل (۶) مربع، مربع (۷)
 مستدل، مستدل (۸) منتظر، منتظر (۹) قادر، مقدور

تمرین ۳:

- ۱) صیاد (۲) قهار (۳) ستار (۴) غفار (۵) سمیع (۶) حفاظ (۷) حقود (۸) علیم (۹) منطیق (۱۰) نقال (۱۱) رحیم (۱۲)
 ظلوم (۱۳) صدید (۱۴) فضال (۱۵) سُبوح (۱۶) قدوس (۱۷) جبار

تمرین ۴:

- ۱) مَقَرّ (۲) مَنْظَر (۳) مَسْجِد (۴) مَطْلَع (۵) مَقْبَل (۶) مُجْتَمَع (۷) مَصْدَر (۸) مَقْدَم (۹) مَحْمِل (۱۰) مُسْتَقَرّ (۱۱)
 مُنْقَلَب (۱۲) مُنْطَلَق

تمرین ۵:

- ۱) مِشْرَبَة (۲) مِفْتَاح (۳) مِعْرَاج (۴) مِیْنِشَار (۵) مِیْغِبَر (۶) مِیْرُوحَة (۷) مِیْدْفَع (۸) مِیْشَمَع (۹) مِیْشَعْل (۱۰) مِیْدْفَعَة (۱۱)
 مِیْسَرَة

تمرین ۶:

- ۱) کِبْری (۲) سَرْعی (۳) سَوداء (۴) عاقلة (۵) مدعوّة (۶) ابنة

تمرین ۷:

- ۱) اکرم (۲) احسن (۳) افضل (۴) اسلم (۵) اعلم (۶) اشدّ بياضاً (۷) احب (۸) اشدّ اعراضاً (۹) ارحم (۱۰) اکنثر
 امتیازاً (۱۱) اشدّ سواداً

تمرین ۸:

- صفت مشابه شماره‌های: ۱- ۲- ۳- ۴- ۷- ۸- ۹- ۱۰- ۱۳- ۱۶- ۱۷- ۱۸- ۱۹- ۲۰-
۲۱- ۲۳- ۲۷- ۲۸- ۲۹- ۳۳- ۳۶- ۳۹- ۴۸
- اسم فاعل و مفعول شماره‌های: ۲- ۷- ۱۰- ۱۳- ۲۰- ۲۲- ۲۹- ۳۰- ۳۱- ۳۵- ۳۷- ۳۸-
۴۰- ۴۲- ۴۳- ۴۴- ۴۵- ۴۶- ۴۷- ۵۱- ۵۲- ۵۴- ۵۹- ۶۱- ۶۲- ۶۳
- اسم مکان یا زمان شماره‌های: ۱۲- ۲۵- ۳۲- ۵۳- ۵۵- ۵۶- ۵۷- ۵۸- ۶۰- ۶۴
- صیغه مبالغه شماره‌های: ۶- ۱۵- ۵۰
- افعل تفضیل شماره‌های: ۱۷- ۱۸- ۴۱
- جامد شماره‌های: ۵- ۱۴- ۳۴
- شماره‌های ۲۴ و ۲۶ چون اسم متصرف نیستند بنا بر این جامد یا مشتق بودن در مورد آنان تعریف نشده است.

مصادر مزید: ۱۱ - ۳۴

تمرینات هفته ششم و هفتم

تمرین ۱:

- ۱- الذی (استقر علی عرش رحمانیتک) = الذین (اعرضوا عن نفسک)
- ۲- ما (کتبته لامانک) = اللاتی (تمسکن بعروة احکامک)
- ۳- ما (اوحی الشیطان الی اولیائه)
- ۴- ما (استدل به العلماء فی ذاک العصر)
- ۵- ما (قضى علی الوحید)
- ۶- الذین (هما کفرا بالله و آیاته)
- ۷- الّتی (کانت مشرقة من افقک)
- ۸- ما (انزله الرحمن فی الفرقان) = من (القی الیکم السلام) = من (فی قبضته ملکوت الامر و الخلق)
- ۹- من (اصبح قائماً علی خدمة الامم)
- ۱۰- من (حضر بین یدیه)
- ۱۱- ما (ورد علینا)
- ۱۲- ما (ظهر) = ما (لا رأت عین الابداع)
- ۱۳- الذین (ما منعهم ضوضاء الامم عن مالک القدم)

تمرین ۲:

(۱) الّتی (۲) الذی - ما (۳) الذی (۴) الذین (۵) الّتی (۶) الّتی (۷) الذین (۸) الذین - الّتی

تمرین ۳:

- ۱) ای رب فانصرنی بیدایع نصرک وان نصرک نفسی و عنایتک آیاتی هو ارتقائی الی الرفیق الاعلی
- ۲) قولی سبحانک اللهم یا الهی انا الورقة التي انبتتها مشیتک و ارادتک
- ۳) لاتحرمهن عما اردن من بدایع احسانک
- ۴) اقمتم یا ملاء الارض قد کنتم عن کل ذلك محروماً
- ۵) احب الاشياء عندي الانصاف لاترغب عنه ان تکن التي راغباً و لاتغفل منه لتکون لی امیناً
- ۶) هل عرفتم لم خلقناکم من تراب واحد لثلاً یفتخر احد علی احد و تفکروا فی کل حین فی خلق انفسکم
- ۷) انظروا ثم اذکروا ما انزله الرحمن فی الفرقان
توجه: مشخصات ضمائر فوق را با توجه به مندرجات جزوه درسی می توانید بنویسید.

تمرین ۴:

- ۱) انت - ک (۲) ها (۳) هما - ا (۴) انتم (۵) انت (۶) انما (۷) ان (۸) یلعبون (۹) نحن (۱۰) کم (۱۱) نی - نی (۱۲) هن - هن (۱۳) هم (۱۴) انا (۱۵) انا - ی (۱۶) ک (۱۷) ه - ک - ه (۱۸) ک - ی - ک - ی - ی - ی - نی - ک

تمرین ۵:

الف) هو یکتب دروسه	ب) انتم بلغتم امر ربکم فنصرکم
- هم یکتبون دروسهم	- انت بلغت امر ربک فنصرک
- نحن نکتب دروسنا	- انتن بلغتن امر ربکن فنصرکن
- انت تکتب دروسک	- نحن بلغنا امر ربنا فنصرنا
- انا اکتب دروسی	- انما بلغتما امر ربكما فنصركما
- انما تکتبان دروسكما	- انا بلغت امر ربی فنصرنی
- انت تکتبین دروسک	- هی بلغت امر ربها فنصرها
- هی تکتب دروسها	- هو بلغ امر ربه فنصره

تمرین ۶:

یا الهی هذه أمتک و ابنة أمتک الی آمنت بک و بآیاتک و توجهت الیک منقطعة عن سواک انک انت ارحم الراحمین. اسئلك یا غفار الذنوب و ستار العیوب بان تعمل بها ما ینبغی لسماء جودک و بحر افضالک و تدخلها فی جوار رحمتک الکبری التي سبقت الارض و السماء لا اله الا انت الغفور الکریم.

تمرین ۷:

هذا تلمیذ یکتب درسه
هذه تلمیذة تکتب درسها

هاتان تلمیذتان تکتبان دروسها
هؤلاء تلامیذ یکتبون دروسهم

تمرین ۸:

عاشقون: (هم - انتم - نحن) عاشقون
ورقات: (هن - انتن - نحن) ورفات

محب: (هو - انت - انا) محب
ورقة: (هی - انت - انا) ورقة

تمرینات هفته هشتم

تمرین ۱:

یَقُومُونَ	يَقُومَانِ	يَقُومُ	مضارع	قَامُوا	قَامَا	قَامَ	ماضی
يَقُومَنَّ	تَقُومَانِ	تَقُومُ		قُمْنِ	قَامَتَا	قَامَتْ	
تَقُومُونَ	تَقُومَانِ	تَقُومُ		قُمْتُمْ	قُمْتُمَا	قُمْتَ	
تَقُومَنَّ	تَقُومَانِ	تَقُومِينَ		قُمْتُنَّ	قُمْتُمَا	قُمْتِ	
	نَقُومُ	أَقُومُ			قُمْنَا	قُمْتُ	
				لَيَقُومُوا	لَيَقُومَا	لَيَقُومُ	امر
				لَيَقُومَنَّ	لَيَقُومَا	لَيَقُومُ	
لا تقوموا	لا تقوما	لا تقم	نهی حاضر	قوموا	قوموا	قوم	
لا تقمن	لا تقوما	لا تقومي		قمن	قوما	قومي	
					لَيَقُمَنَّ	لَيَقُمُ	

بقیه موارد نیز همانند مثال فوق انجام می شود.

تمرین ۲:

شماره	فعل اجوف	صیغه	زمان فعل	نوع اجوف	ریشه	ضمیر فاعلی	همردیف ۱	همردیف ۲
۱	اطیر	۱۳	مضارع	یایی	طیر	انا مستتر	طَرَبْتُ	لِاطِرٍ
۲	طفتم	۹	ماضی	واوی	طوف	تم	تَطَوَّفُونَ	طُوفُوا
۳	اکون	۱۳	مضارع	واوی	کون	انا مستتر	كُنْتُ	لِأَكُنَّ
۴	طاف	۱	ماضی	واوی	طوف	هو مستتر	يَطُوفُ	لِيَطْفُفَ
۵	حالت	۴	ماضی	واوی	حول	هی مستتر	تَحُولُ	لِيَتَحَلَّ
۶	یطوفون	۳	مضارع	واوی	طوف	و	طَافُوا	لِيَطُوفُوا
۷	ظَلَنَ	۶	ماضی	واوی	طول	ن	يَطْلُنُ	لِيَطْلُنَنَّ

شماره	فعل اجوف	صیغه	زمان فعل	نوع اجوف	ریشه	ضمیر فاعلی	همردیف ۱	همردیف ۲
۸	نُحِتَ	۷	ماضی	واوی	نوح	ت	تتوح	نُحِ
۹	تَصِحَّحْنَ	۱۲	مضارع	یایی	صیح	ن	صححن	صححن
۱۰	تَقَمَّنَ	۱۲	مضارع	واوی	قوم	ن	قمتن	قمن
۱۱	خَفْنَا	۱۴	ماضی	واوی	خوف	نا	نخاف	لِنَخَفْ
۱۲	طَيَّرُوا	۹	امر	یایی	طیر	و	طیرتم	یطیرون
۱۳	نَاحَتَا	۵	ماضی	واوی	نوح	ا	تنوحان	لتنوحا
۱۴	قَادُوا	۳	ماضی	واوی	قود	و	يقودون	ليقودوا
۱۵	زِدْتَهُ	۷	ماضی	یایی	زید	ت	تزيد	زد
۱۶	عَوَّذُوا	۹	امر	واوی	عوذ	و	تعوذون	عذتكم
۱۷	لَا تَخَافِي	۱۰	نهی	واوی	خوف	ی	تخافين	خفتي
۱۸	خَافَا	۲	ماضی	واوی	خوف	ا	يخافان	ليخافا
۱۹	خَافَا	۸ و ۱۱	امر	واوی	خوف	ا	تخافان	خفتما
۲۰	يَعْذُرْنَ	۶	مضارع	واوی	عوذ	ن	ليعذرن	عذن
۲۱	لِيَجُولَ	۱	امر	واوی	جول	هو مستتر	يجول	جال

تمرین ۳:

شماره	ریشه فعل	ماضی	مضارع	امر	نهی	جحد
۱	ز ی د =	(۱۴) زِدْنَا	(۱۰) تَزِيدُنْ	(۸) زِيدَا	(۱۰) لَا تَزِيدِي	(۳) لَمْ يَزِيدُوا
۲	ت و ب =	(۷) تَبَّتْ	(۱۲) تَتَبَّنْ	(۷) تَبَّ	(۱۲) لَا تَتَبَّنْ	(۱۳) لَمْ أَتَبَّ
۳	ع و ذ =	(۵) عَاذْنَا	(۵) تَعُوذَانِ	(۱۰) عَوَّذِي	(۱۱) لَا تَعُوذَا	(۱۲) لَمْ تَعُوذَنَّ
۴	ق و م =	(۸) قَمَّتَا	(۱۰) تَقُومِينْ	(۱۲) قَمَّنْ	(۱۰) لَا تَقُومِي	(۱) لَمْ يَقُمْ
۵	ط ی ر =	(۴) طَارَتْ	(۱۳) أَطِيرُ	(۱۱) تَطِيرَانِ	(۹) لَا تَطِيرُوا	(۲) لَمْ يَطِيرُوا
۶	خ و ف =	(۲) خَافَا	(۶) يَخْفَنَ	(۱۰) خَافِي	(۸) لَا تَخَافَا	(۶) لَمْ يَخْفَنَّ
۷	ه ی ب =	(۶) هَبَّنْ	(۱۲) تَهَبَّنْ	(۹) هَابُوا	(۷) لَا تَهَبْ	(۵) لَمْ تَهَابَا

تمرین ۴:

شماره	فعل اجوف	صیغه	زمان فعل	نوع اجوف	ریشه	ضمیر فاعلی	همردیف ۱	همردیف ۲
۱	تَزُولَانِ	۵	مضارع	واوی	زول	ا	زالنا	لتزولا
۱	تَبِيدَانِ	۵	مضارع	یایی	بید	ا	بادنا	لتبیدا
۲	سَالَتْ	۴	ماضی	واوی	حول	اسم ظاهر الظنون	تحول	لتحل

① فعل اجوف "تَزُولَانِ" صیغه ۸ و ۱۱ هم می باشد و با توجه به جمله داده شده تنها صیغه ۵ صحیح است.

شماره	فعل اجوف	صيغته	زمان فعل	نوع اجوف	ريشه	ضمير فاعلي	همردیف ۱	همردیف ۲
۳	توبوا	۹	امر	واوی	توب	و	توبون	تبتم
۴	تزول	۴	مضارع	واوی	زول	اسم ظاهر الشمس	زالت	لِتَزُلْ
۴	لا يزول	۱	مضارع منفي	واوی	زول	اسم ظاهر هذا	زال	لِئَلَّا يَزُولَ
۵	يشاء	۱	مضارع	يايی	شيئ	هو مستتر	شاء	لِيشَاءِ
۶	زاد	۱	ماضي	يايی	زيد	اسم ظاهر رأفت	يزيد	لِيزِدْ
۶	زادت	۴	ماضي	يايی	زيد	اسم ظاهر عقلت	تزيد	لِتَزِدْ
۷	يليق	۱	مضارع	يايی	ليق	هو مستتر	لأق	لِيَلِيقَ

تمرین ۵:

- ۱- هی: صَامَتْ - صَارَتْ - خَافَتْ
 انت: صُمْتُ - صِرْتُ - خِفْتُ
 هن: صُمْنَ - صِرْنَ - خِفْنَ
 ۳- انت: تَكُونِينَ - تَرِيدِينَ - تَهَابِينَ
 انتن: تَكُنْنَ - تَزِدْنَ - تَهَبْنَ
 انا: أَكُونُ - أَزِيدُ - أَهَابُ
- ۲- هم: شَاؤُوا - بَاعُوا - طَافُوا
 انتم: شِئْتُمْ - بَعْتُمْ - طَفْتُمْ
 انت: شِئْتَ - بَعْتَ - طَفْتَ
 ۴- نحن: نَعُودُ - نَصِيرُ - نَشَاءُ
 هم: يَعُودُونَ - يَصِيرُونَ - يَشَاوُونَ
 انتم: تَعُودُونَ - تَصِيرُونَ - تَشَاوُونَ

تمرین ۶:

- الف) المؤمن يقول الله و يطير في فضاء محبة الله ولا يخاف الا عن الله
 (۱) المؤمنان يقولان الله و يطيران في فضاء محبة الله ولا يخافان الا عن الله
 (۲) المؤمنتان تقولان الله و تطيران في فضاء محبة الله ولا تخافان الا عن الله
 (۳) المؤمنة تقول الله و تطير في فضاء محبة الله ولا تخاف الا عن الله
 (۴) المؤمنون يقولون الله و يطiron في فضاء محبة الله ولا يخافون الا عن الله
 (۵) المؤمنات يقلن الله و يطرن في فضاء محبة الله ولا يخفن الا عن الله
 (۶) انا اقول الله و اطير في فضاء محبة الله ولا اخاف الا عن الله
 (۷) نحن نقول الله و نطير في فضاء محبة الله ولا نخاف الا عن الله
 (۸) انت تقولين الله و تطيرين في فضاء محبة الله ولا تخافين الا عن الله
 (۹) انتن تقلن الله و تطرن في فضاء محبة الله ولا تخفن الا عن الله

- ب) انه عاذ بالله وزاد في سعيه للآخرة
 (١) انهما عاذا بالله وزادا في سعيهما للآخرة
 (٢) انهم عاذوا بالله وزادوا في سعيهم للآخرة
 (٣) انها عاذت بالله وزادت في سعيها للآخرة
 (٤) انهن عاذن بالله وزدن في سعيهن للآخرة
 (٥) انك عذت بالله وزدت في سعيك للآخرة
 (٦) انكما عذتما بالله وزدتما في سعيكما للآخرة
 (٧) انكم عذتم بالله وزدتم في سعيكم للآخرة
 (٨) انك عذت بالله وزدت في سعيك للآخرة
 (٩) انكن عذتن بالله وزدتن في سعيكن للآخرة
 (١٠) اني عذت بالله وزدت في سعيي للآخرة
 (١١) انا عذنا بالله وزدنا في سعينا للآخرة

تمرينات هفته دهم ويازدهم

تمرين ١:

ماضي :	تلا	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	مضارع :	يَتْلُوْنَ	يَتْلُوْنَ
تَلَّتْ	تَلَّتْنَا	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	تتلو	يتلوان	يتلون
تَلَوْتُ	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	تتلون	يتلوان	يتلون
تَلَوْتِ	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	تتلين	يتلوان	يتلون
تَلَوْتُ	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	تَلَوْنَا	أتلو	يتلوان	يتلون

امر :	لِيَتْلُ	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	جحد :	لَمْ يَتْلُ	لَمْ يَتْلُوْنَا
لِيَتْلُ	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لم يتل	لم يتلوا	لم يتلوا
لِيَتْلُ	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لم تتل	لم تتلوا	لم يتلوا
لِيَتْلُ	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لم تتل	لم تتلوا	لم يتلوا
لِيَتْلُ	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لم تتلي	لم تتلوا	لم يتلوا
لِيَتْلُ	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لِيَتْلُوْنَا	لم أتل	لم تتلوا	لم يتلوا

نفي :	لَا يَتْلُو	لَا يَتْلُوْنَا	لَا يَتْلُوْنَا	نهي حاضر :	لَا تَتْلُ	لَا تَتْلُوْنَا
لا يتلو	لا يتلوان	لا يتلوان	لا يتلوان	لا تتل	لا تتلوا	لا تتلوا
لا يتلو	لا يتلوان	لا يتلوان	لا يتلوان	لا تتلن	لا تتلوا	لا تتلوا
لا يتلو	لا يتلوان	لا يتلوان	لا يتلوان	لا تتلي	لا تتلوا	لا تتلوا
لا يتلو	لا يتلوان	لا يتلوان	لا يتلوان	لا تتلن	لا تتلوا	لا تتلوا

بقية موارد به همین شکل انجام شود. (یرضی و یرضی مانند یرضی ص ۸۴ - نهی و قضی مانند رضی ص ۸۳ رجاء یرجو مانند دعاء یدعو ص ۸۵ - بقی مانند رضی ص ۸۳)

تمرين ٢:

همردیف ۲	همردیف ۱	ضمیر فاعلی	ریشه فعل	نوع اعلال	فعل قبل از اعلال	زمان فعل	صیغه فعل	فعل ناقص
لَيْتَلُوا	تَلُوا	و	تلو	حذف	لَايْتَلُونَ	مضارع منفی	۳	لایتلون
لِنَقْضِ	قَضْتُ	می مستتر	قضی	سکون	لَا نَقْضِي	مضارع منفی	۴	لانقضی
اِقْضِ	قَضَيْتَ	انت مستتر	قضی	سکون	لَا نَقْضِي	مضارع منفی	۷	لانقضی
تَقْضِينَ	قَضَيْتِ	ی	قضی	سکون	لَا نَقْضِي	نهی	۱۰	لانقضی
لَا رِضَ	رَضَيْتَ	انا مستتر	رضی	حذف	لَمْ أَرْضِ	جحد	۱۳	لم أرض
لِرِخُونَ	رِخُونَ	ن	رخو	ندارد	رِخُونَ	ماضی	۶	رخون
ارْعَى	رَعَيْتَ	ی	رعی	حذف	تَرَعَيْنِ	مضارع	۱۰	ترعین
ارْعَيْنِ	رَعَيْتِ	ن	رعی	ندارد	تَرَعَيْنِ	مضارع	۱۲	ترعین
لِيدْعُوا	دَعُوا	ا	دعو	ندارد	يَدْعُونَ	مضارع	۲	یدعوان
لِطَوِيَا	طَوِيَا	ا	طوی	ندارد	يَطْوِيَانِ	مضارع	۲	یطویان
اِبْقِيَا	بَقِيْنَا	تما	بقی	ندارد	بَقِيْنَا	ماضی	۱۱ و ۸	بقیتما
هَدَيْتَ	تَهْدِينِ	ی	هدی	حذف	اِهْدِينِي	امر	۱۰	اهدی
لِنَسِ	نَسِيْنَا	نا	نسی	ندارد	نَسِينَا	ماضی	۱۴	نسینا
اِطْلِي	تَلَوْتِ	ی	تلو	حذف	تَتَلَوْنِ	مضارع	۱۰	تتلین
لِنِرْخِ	رِخُونَا	نحن مستتر	رخو	سکون	نِرْخُوْا	مضارع	۱۴	نرخو
مَشِيْتِ	تَمَشِينِ	ن	مشی	ندارد	اِمْشِينِ	امر	۱۲	امشین
اِنْسُوا	نَسِيْتُمْ	و	نسی	حذف	لَا تَنْسَوْنَ	مضارع منفی	۹	لانسون
تَرْجُونَ	رَجَوْتُمْ	و	رجو	حذف	اُرْجُواْ	امر	۹	ارجوا
تَبْقِيَانِ	بَقِيْتُمَا	ا	بقی	ندارد	اِبْقِيَا	امر	۱۱ و ۸	ایقیا
لِنَسُوا	نَسَوْنَا	و	نسی	حذف	نَسُواْ	ماضی	۳	نسوا
لِنَدِنِ	دَنِينَا	نحن مستتر	دنی	حذف	لَمْ نَدْنِ	جحد	۱۴	لم ندن
لَا تَلْ	تَلَوْتُ	انا مستتر	تلو	سکون	لَا تَلُوْا	نهی	۱۳	لا اتلو
اَنْجِي	نَجَوْتِ	ی	نجو	حذف	تَنْجُوْنِ	مضارع	۱۰	تنجین
لِيَقْضُوا	يَقْضُونَ	و	قضی	حذف	قَضُواْ	ماضی	۳	قضا

تمرین ۳:

ریشه فعل	ماضی (ضمیر)	مضارع (ضمیر)	امر (ضمیر)	نهی (ضمیر)	نفی
۱- نَهَى َ	(۱۴) نَهَيْتُمَا (تا)	(۳) يَنْهَوْنَ (و)	(۷) اِنَّهٗ	(۹) لَا تَنْهَوْا (و)	(۱۴) لَا تَنْهَى
۲- رَضِيَ َ	(۸) رَضَيْتُمَا (تما)	(۵) تَرْضَيَانِ (ا)	(۹) اِرْضَوْا (و)	(۷) لَا تَرْضَ (انت مستتر)	(۵) لَا تَرْضَيَانِ
۳- بَقِيَ َ	(۷) بَقِيَتْ (ت)	(۶) يَبْقَيْنَ (ن)	(۱۲) اِبْقَيْنِ (ن)	(۹) لَا تَبْقُوا (و)	(۶) لَا يَبْقَيْنَ
۴- قَضَى َ	(۲) قَضَيْتُمَا (ا)	(۱۰) تَقْضِينَ (ی)	(۹) اِقْضُوا (و)	(۱۰) لَا تَقْضِي (ی)	(۶) لَا يَقْضِينَ
۵- نَسِيَ َ	(۶) نَسَيْتُمَا (ن)	(۱۲) تَنْسِينَ (ن)	(۱۰) اِنْسِي (ی)	(۱۲) لَا تَنْسِينَ (ن)	(۱۰) لَا تَنْسِينَ
۶- مَشَى َ	(۴) مَشَيْتُمَا (هـ مستتر)	(۱۳) اَمْشِي (انا مستتر)	(۱۲) اِمْشِينَ (ن)	(۸) لَا تَمْشِيَا (ا)	(۱۳) لَا اَمْشِي
۷- رَجَوْا َ	(۳) رَجَوْا (و)	(۱۱) تَرْجَوَانِ (ا)	(۸) اَرْجُوا (ا)	(۷) لَا تَرْجُ (انت مستتر)	(۱۴) لَا تَرْجُوا
۸- نَجَوْا َ	(۱) نَجَا (هو مستتر)	(۶) يَنْجُونَ (ن)	(۷) اُنْجُ (انت مستتر)	(۱۰) لَا تَنْجِي (ی)	(۱) لَا يَنْجُوا
۹- مَضَى َ	(۱۱) مَضَيْتُمَا (تما)	(۴) تَمْضِيَانِ (ا)	(۱۰) اِمْضِي (ی)	(۱۱) لَا تَمْضِيَا (ا)	(۲) لَا يَمْضِيَانِ
۱۰- دَنَى َ	(۹) دَنْيْتُمَا (تم)	(۱۲) تَدْنُونَ (ن)	(۱۱) اُدْنُوا (ا)	(۱۰) لَا تَدْنِي (ی)	(۳) لَا يَدْنُونَ
۱۱- رَخَّوْا َ	(۵) رَخَّوْتُمَا (ا)	(۶) يَرْخُونَ (ن)	(۱۰) اَرْخِي (ی)	(۹) لَا تَرْخُوا (و)	(۴) لَا يَرْخُوا

تمرین ۴:

- المؤمن يدعو الله وَيَسْعَى لآخِرته ولا يمشي على الارض مرحاً
- (۱) المؤمنة تدعو الله وَتَسْعَى لآخِرتها ولا تمشي على الارض مرحاً
 - (۲) المؤمنان يدعوان الله وَيَسْعَيَانِ لآخِرتهما ولا يمشيان على الارض مرحاً
 - (۳) المؤمنتان تدعوان الله وَتَسْعَيَانِ لآخِرتهما ولا تمشيتان على الارض مرحاً
 - (۴) المؤمنون يدعون الله وَيَسْعَوْنَ لآخِرتهم ولا يمشون على الارض مرحاً
 - (۵) المؤمنات يدعون الله وَيَسْعَيْنَ لآخِرتهن ولا يمشين على الارض مرحاً
 - (۶) انا ادعو الله وَاَسْعَى لآخِرتي ولا امشي على الارض مرحاً
 - (۷) نحن ندعو الله وَنَسْعَى لآخِرتنا ولا نمشي على الارض مرحاً
 - (۸) انت تدعين الله وَتَسْعَيْنَ لآخِرتك ولا تمشين على الارض مرحاً
 - (۹) انتن تدعون الله وَتَسْعَيْنَ لآخِرتكن ولا تمشين على الارض مرحاً
 - (۱۰) انتم تدعون الله وَتَسْعَوْنَ لآخِرتكم ولا تمشون على الارض مرحاً

تمرین ۵:

۱- می: هَدَّتْ - حَكَتْ - خَشِيَتْ

هم: هَدَّوْا - حَكَّوْا - خَشَّوْا

۳- انت: تَرَعَيْتَ - تَخَفَيْتَ - تَبَقَيْتَ

انتن: تَرَعَيْتَ - تَخَفَيْتَ - تَبَقَيْتَ

۵- انت: تَتَلَوْ - تَنَمُو - تَصْفُو

انتن: تَتَلَوْنَ - تَنَمُونَ - تَصْفُونَ

۲- هم: نَسُوا - رَضُوا - نَهَوْا

هن: نَسِينَ - رَضِينَ - نَهَيْنَ

۴- هم: يَبْرُونَ - يَأْتُونَ

انتم: تَبْرُونَ - تَأْتُونَ

تمرین ۶:

۱) غَالٍ - مَغْلُوٌّ (۲) دَانٍ - مَدْنُوٌّ (۳) رَاضٍ - مَرْضِيٌّ (۴) غَاوٍ - مَعْوِيٌّ (۵) فَايْزٌ - مَفُوزٌ (۶) بَاقٍ - مَبْقِيٌّ (۷) دَائِمٌ -

مَدْوَمٌ (۸) عَالٍ - مَعْلُوٌّ (۹) وَاوَدٌ - مَوْوَدٌ (۱۰) وَاوَدٌ - مَوْوَدٌ (۱۱) وَاوَدٌ - مَوْوَدٌ (۱۲) وَاوَدٌ - مَوْوَدٌ (۱۳) صَائِحٌ - مَصْبِيحٌ (۱۴) زَائِدٌ - مَزِيدٌ (۱۵) تَائِبٌ - مَتُوبٌ (۱۶) عَائِدٌ - مَعُودٌ (۱۷) قَائِمٌ - مَقُومٌ (۱۸) طَائِرٌ -

مَطِيرٌ (۱۹) خَائِفٌ - مَخُوفٌ (۲۰) هَائِبٌ - مَهَيْبٌ (۲۱) نَالٍ - مَتَلَوٌّ (۲۲) نَاوٍ - مَنَهِيٌّ (۲۳) قَاضٍ - مَقْضِيٌّ (۲۴) رَاجٍ - مَرْجُوٌّ (۲۵) نَاسٍ - مَنَسِيٌّ (۲۶) مَاشٍ - مَمْسِيٌّ (۲۷) نَاجٍ - مَنَجُوٌّ (۲۸) رَامٍ - مَرْمِيٌّ (۲۹) مَاضٍ -

مَمْضِيٌّ (۳۰) صَائِدٌ - مَصِيدٌ

۱- غَالٍ غَالِيَانِ غَالُونَ

۳- رَاضٍ رَاضِيَانِ رَاضُونَ

۵- فَايْزٌ فَايْزَانِ فَايْزُونَ

غَالِيَةٌ غَالِيَاتَانِ غَالِيَاتٌ

رَاضِيَةٌ رَاضِيَاتَانِ رَاضِيَاتٌ

فَايْزَةٌ فَايْزَاتَانِ فَايْزَاتٌ

مَغْلُوٌّ مَغْلُوَانِ مَغْلُوُونَ

مَرْضِيٌّ مَرْضِيَانِ مَرْضِيُونَ

مَفُوزٌ مَفُوزَانِ مَفُوزُونَ

مَغْلُوَةٌ مَغْلُوَاتَانِ مَغْلُوَاتٌ

مَرْضِيَةٌ مَرْضِيَاتَانِ مَرْضِيَاتٌ

مَفُوزَةٌ مَفُوزَاتَانِ مَفُوزَاتٌ

مثال برای تصریف: بقیه موارد نیز به همین شکل صرف می شوند.

تمرین ۷:

۱) مَلَاذٌ (۲) مَهْرٌ (۳) مَوْهَلٌ (۴) مَوْرِدٌ (۵) مَوْضِعٌ (۶) مَقَامٌ (۷) مَهَبٌ (۸) مَنَاطٌ

تمرین ۸:

۱) اَدْنَى (۲) اَزِيدٌ (۳) اَقْوَمٌ (۴) اَنُورٌ (۵) اَيْسَرٌ (۶) اَيَقِنٌ (۷) اَوْتَقٌ

تمرین ۹:

فعل ناقص	صیغه فعل	زمان فعل	فعل قبل از اعلال	نوع اعلال	ریشه فعل	ضمیر فاعلی	همردیف ۱	همردیف ۲
لم أذِرْ	۱۳	جحد	نَمْ أَذِرِي	حذف	ذرى	انا مستتر	ذَرِيْتُ	لَاذِرِ
أَبْكِي	۱۳	مضارع	أَبْكِي	سكون	بكى	انا مستتر	بَكَيْتُ	لَابْكِي
إِسْقِي	۷	امر	إِسْقِي	حذف	سقى	انت مستتر	سَقَيْتَ	تَسْقِي
قَاتِ	۷	امر	قَاتِي	حذف	اتى	انت مستتر	أَتَيْتَ	تَاتِي
رَضِيْتُ	۷	ماضى	رَضَيْتُ	ندارد	رضى	ت	رَضَيْتُ	ارْضُ

تمرینات هفته دوازدهم و سیزدهم

تمرین ۱:

اسم معرب	منصرف یا غیر منصرف	علت منع از صرف	اسم مبنی	مبنی بر	نوع اسم مبنی
آتی	منصرف		اذا	سكون	ظرف
غالین	منصرف		حيث	ضم	ظرف
کلمات	منصرف		مهما	سكون	ظرف
قصوی	غیر منصرف	اسم مقصور	ایان	کسر	اسم استفهام
مردودون	منصرف		کم	سكون	اسم استفهام
تقی	منصرف		امس	کسر	ظرف
نصاری	غیر منصرف	اسم مقصور	هیها	فتح	اسم فعل
میادین	غیر منصرف	منتهی الجموع	بخ	سكون	اسم فعل
جراثیم	غیر منصرف	منتهی الجموع	لذن	سكون	ظرف
صحاری	غیر منصرف	منتهی الجموع	انای	فتح	ضمیر
عکاء	غیر منصرف	علم غیر عربی	انا	سكون	ضمیر
پاریس	غیر منصرف	علم غیر عربی	هؤلاء	کسر	اسم اشاره
حدباء	غیر منصرف	اسم ممدود	صه	سكون	اسم فعل
احمر	غیر منصرف	افعل تفضیل			

تمرین ۲:

الف) اسماء غیر منصرف:

(۱) ندارد (۲) ندارد (۳) جدباء (۴) کواکب (۵) اقل (۶) آخری - اسرافیل (۷) عمران - سیناء (۸) مصائب

(۹) اقل:

(ب) کلمات مبنی:

- (۱) یا - این ^یال - التی - من - ک (۲) قال - هل - ل - ی - من - ل - ی - قال - هیات - یا - ای - ها
ل - ب (۳) قد ^یفی - این - ک - یا (۴) این - و (۵) یا - ای - ها - ان - ک - ما - رأیت - نی - و - ما -
آنست - مع - ی - فی - من (۶) اذ ^اان - یا - ت - قد - خلقت - ل - هذا (۷) و - سمع - من - فی
(۸) ف - آو - آو - یا - ی - و - ی - لم - ب - من - ی - و (۹) لو - من - ک - من - فی - من - ل - فی
حرف تعریف (ال) نیز مبنی است.

تمرین ۳:

الف) أَحْسَن: زیرا مضاف شده است - تلامیذ: زیرا (ال) بر سر آن آمده است

اکرم: زیرا مضاف واقع شده است

ب) سکران: زیرا بر سر آن (ال) آمده است - احق: زیرا بر سر آن (ال) آمده است

ج) اعظم: زیرا بر سر آن (ال) آمده است. کلمه (اکبر) در این جمله مجرور نشده است زیرا ^سمفعول به است.

تمرینات هفته چهاردهم

تمرین ۱:

شماره تمرین	مبتدا	خبر	نوع خبر	شماره تمرین	مبتدا	خبر	نوع خبر
۱	حق	کبیر	مفرد	۹	ظاهر	نار	مفرد
۱	فضل	عظیم	مفرد	۹	باطن	نور	مفرد
۲	کل	ذائقه	مفرد	۱۰	هو	الباقی	مفرد
۳	المؤمن	بشره فی وجهه	جمله اسمیه	۱۱	الملك	لک	شبه جمله
۳	بشر	فی وجهه	شبه جمله	۱۲	کل	مقصود	مفرد
۳	حزن	فی قلب	شبه جمله	۱۳	ذکر	انیس	مفرد
۴	الصبر	مفتاح	مفرد	۱۴	القوة	له	شبه جمله
۵	الکلام	یجرّ	جمله فعلیه	۱۵	انتم	اهل	مفرد
۶	العلم	مثل	مفرد	۱۶	انتم	الاحباب	مفرد
۷	الدنيا	وراء	شبه جمله	۱۷	طوبی	لمن	شبه جمله
۷	آخرة	امام	شبه جمله	۱۸	البهاء	علیک	شبه جمله
۸	علامة	لکل	شبه جمله	۱۹	مطالع	این	شبه جمله
۸	علامة	الصبر	مفرد	۲۰	ویل	للذین	شبه جمله

شماره تمرین	مبتدا	خبر	نوع خبر
۹	بلاء	عنايت	مفرد

تمرین ۲:

شماره تمرین	مبتدا	خبر	نوع خبر	شماره تمرین	مبتدا	خبر	نوع خبر
۱	الصلاة	على من	شبه جمله	۱۱	النور	على ايدى	شبه جمله
۲	جند	للعدل	شبه جمله	۱۲	طوبى	لمن	شبه جمله
۲	هى	مجازات	مفرد	۱۲	ويل	لظالمين	شبه جمله
۳	طوبى	لمن	شبه جمله	۱۳	هذا	ما	مفرد
۴	النفوذ	معلق	مفرد	۱۴	البهاء	عليكم	شبه جمله
۴	اللطافة	منوطة	مفرد	۱۵	هم	بريتون	مفرد
۴	الاعتدال	امتزاج	مفرد	۱۵	انا	برى	مفرد
۵	انت	ترى	جمله فعلیه	۱۶	ذلك	حق	مفرد
۶	امثال	اين	شبه جمله	۱۷	انتم	من العارفين	شبه جمله
۷	الادب	قميص	مفرد	۱۸	ويل	لكل	شبه جمله
۸	هيكل	اراد	جمله فعلیه	۱۹	طوبى	للامراء	شبه جمله
۹	ضوضاء	منعت	جمله فعلیه	۱۹	اولئك	امنائى	مفرد
۹	نعاق	حجب	جمله فعلیه	۱۹	بهاء	عليهم	شبه جمله
۱۰	زام	فى قبضته	شبه جمله	۲۰	هم	معه	شبه جمله
۱۱	بهاء	عليهما	شبه جمله				

تمرین ۳:

- الف) اعراب به حروف: اخ - اب - العالمين - ارضين - الظالمين - فرحين - رئيسين (تثنيه) - الذين (تثنيه) - المخلصون - راجعون - الصادقين - ذا - ذو
- ب) جمع مؤنث سالم: بيانات - السموات - حجيات - (اين) كلمات منصوب هستند ولى نصب آنها با كسره ظاهر مى شود) ، آيات
- ب) اسم غير منصرف: اقل (مجرور به حرف جز ولى جز آن با فتحه ظاهر مى شود)
- ج) حذف نون: لا تعلموا - لن يقدرُوا - لن يستطيعوا - اتلوا
- ج) حذف حرف عله: لم يتل (لم يتلو) - لم يوف (لم يوفى) - فأت (فأتى) - لم أذر (لم ادرى) - اسقى (اسقى)
- د) منقوص: صافى - ايدى - ابكى
- د) مقصور: لا ينسى - لا يغشى - طوبى - الهدى - تعالى